

zaaknummer 2015-W1561

20 mei 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mevrouw mr. K.A.M. van Kampen,

tegen:

[naam],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven – onder meer – koster in de [naam]parochie te
[plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 31 juli 2015.

Op 7 oktober 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], bisschop van 's-Hertogenbosch.

Op 12 april 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klagster is verschenen. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mevrouw mr. K.A.M. van Kampen.

Namens het bisdom van 's-Hertogenbosch is verschenen mr. [naam], kanselier van het bisdom.

Na de behandeling van de klacht ter zitting is de juridisch adviseur van klagster in de gelegenheid gesteld aanvullend steunbewijs aan te leveren in de vorm van een verklaring van de huisarts van klagster.

Op 12 mei 2016 is door de griffie een verklaring van de heer [naam], huisarts van klagster, ontvangen.

Op 17 mei 2016 heeft mr. [naam] namens het bisdom laten weten geen behoefte te hebben te reageren op de verklaring van de heer [naam].

2. De klacht n.a.v. de behandeling ter zitting

- 2.1. Klaagster woonde in [plaats] naast de [Kerk] en aangeklaagde (de koster) woonde aan de andere kant van de kerk. De dochter van aangeklaagde trouwde, toen klaagster 7 jaar oud was, met de broer van de moeder van klaagster. Er was dus ook een soort familieband. Klaagster noemde aangeklaagde “opa”. Aangeklaagde kwam regelmatig bij de familie van klaagster thuis en als aangeklaagde aan klaagster vroeg om mee te gaan naar de kerk dan zeiden haar ouders: “Ga opa maar even meehelpen”.
- Klaagster moest dan mee naar de sacristie om de kleding van aangeklaagde klaar te hangen, bekertjes en hostieschaaltjes klaar te zetten: kortom zij moest aangeklaagde met allerlei kleine karweitjes helpen.
- Bij een eerste gelegenheid – in 1957 – maakte aangeklaagde zijn gup open zodat klaagster zijn geslacht kon zien. Na een half jaar vroeg aangeklaagde haar vader mee naar de kerk te komen en masturbeerde hij daar ten overstaan van klaagster. Zij kan zich nog herinneren dat aangeklaagde een soort “spuuglapje” bij zich had waarmee hij zich na afloop schoonmaakte. Dat gebeurde iedere week.
- Toen klaagster – in 1959 – 9 jaar oud was, moest zij aangeklaagde ook zelf aanraken en moest zij hem helpen met masturberen. Verder ging aangeklaagde, twee tot vier keer per week, met zijn hand onder haar rokje in haar onderbroek om haar vagina aan te raken. Aangeklaagde ging met een vinger in de vagina van klaagster.
- Aangeklaagde verhuisde en ging bij zijn dochter inwonen. Daar kwam klaagster over de vloer; het seksueel misbruik hield dan ook niet op. Aangeklaagde bleef klaagster meevragen om in de kerk te helpen en zij durfde geen nee te zeggen omdat aangeklaagde dreigde haar vader als organist van de kerk te ontslaan. Klaagster moest aangeklaagde helpen met masturberen waarbij hij haar borstjes betastte. Vervolgens ging aangeklaagde nog een stap verder en probeerde hij bij haar met zijn geslacht naar binnen te dringen; hetgeen nooit is gelukt. Hij ging wel met zijn vinger of een worteltje in de vagina van klaagster. Ook moest klaagster hem oraal bevredigen. Dit seksueel misbruik kwam twee tot vier keer per week voor.
- Aangeklaagde verhuisde en ging bij zijn dochter inwonen. Klaagster ging na de huishoudschool ook in dat huis wonen. Zij was toen veertien jaar oud. Aangeklaagde lag dan in bed. Hij lag met zijn onderlichaam naakt in bed. Klaagster moest hem helpen met masturberen. Klaagster heeft het daar twee jaar volgehouden. Ook dit gebeurde weer wekelijks.
- 2.2. Klaagster heeft van 1969 tot 1971 een relatie gehad met een huisarts. Deze relatie liep spaak omdat – onder meer – klaagster het seksueel misbruik herbeleefde.
- In 1981 is klaagster getrouwd en in 1984 heeft zij een dochter gekregen. Toen begonnen de psychische problemen weer en had zij veel zorg om haar dochttertje. In 1988 is zij terug verhuisd naar [provincie]hetgeen haar (geestelijk) gezondheid geen goed heeft gedaan, want haar moeder woonde nog steeds in [plaats] en van alle herinneringen werd klaagster erg ziek. In 1991 is klaagster gescheiden. Vervolgens is zij drie jaar in therapie geweest bij de heer [naam], die is gespecialiseerd in seksueel misbruik. Nadat klaagster zwanger is geweest, heeft zij nooit meer gemeenschap gehad. Als er sprake was van een beginnende relatie, was zij bang om weer gemeenschap te moeten hebben. De ontluikende relatie was daarna snel over. Het seksueel misbruik is bij klaagster in volle hevigheid weer boven gekomen omdat zij het afgelopen jaar heeft geworsteid met darmkanker.

- 2.3. Klaagster wil dat de R.-K. Kerk het seksueel misbruikt erkent en haar excuses aanbiedt.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord meer geven.

[Naam], bisschop van 's-Hertogenbosch, heeft namens het bisdom een schriftelijke reactie gegeven op de klacht. Daarin wordt – onder meer – het volgende gesteld:

Het misbruik betreft gebeurtenissen die, zonder vooruit te willen lopen op het onderzoek van de Klachtencommissie, op zichzelf zeer te betreuren zijn en waarvoor wij de kerk zich moet schamen. Uiteraard dient aan slachtoffers recht te worden gedaan en zo nodig hulp worden geboden, waarbij het bisdom terdege begrijpt dat het indienen van een klacht bij slachtoffers wonden openrijt en weggestopte emoties ten volle naar boven kan laten komen. Het is daarom van groot belang dat alle klachten grondig en objectief worden onderzocht, waartoe het bisdom volledig medewerking zal verlenen.

Naar aanleiding van de klacht van klaagster heeft het bisdom naar vermogen onderzoek verricht in de archieven van het bisdom. Dit heeft echter geen informatie over mogelijk seksueel misbruik opgeleverd. In de rapportage van de commissie Deetman komt aangeklaagde niet voor en andere klachten tegen aangeklaagde zijn de bisschop niet bekend. Nu de archieven en navraag geen nadere informatie hebben opgeleverd kan het bisdom het misbruik gepleegd door aangeklaagde noch ontkennen noch bevestigen.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.
- 4.3. De Klachtencommissie dient vervolgens te beoordelen of zij tot een geground verklaring van de klacht kan komen. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat de klacht van een klaagster wordt gesteund door ander bewijs op grond waarvan het aannemelijk wordt dat een aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik.

Het is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klaagster in de periode van 1957 – 1966 seksueel is misbruikt door aangeklaagde, zoals door klaagster in het klaagschrift en ter zitting van de Klachtencommissie is beschreven.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal in haar klaagschrift heeft gedaan en ter zitting heeft verteld.

De Klachtencommissie heeft voorts kennisgenomen van:

- de verklaring van mevrouw [naam], vriendin van klaagster, waarin wordt verklaard dat klaagster haar – in 2007 – heeft verteld dat zij seksueel is misbruikt door aangeklaagde;
- de verklaring van mevrouw [naam], dochter van klaagster, waarin wordt verklaard zij – in ongeveer 1993 – gesprekken tussen haar moeder en haar psycholoog opving waarin hij moeder vertelde wat aangeklaagde met haar had gedaan;
- de verklaring van [naam], behandelaar van klaagster, waaruit naar voren komt dat klaagster en gedetailleerd van seksueel misbruik door aangeklaagde heeft verteld;
- de verklaring van de heer [naam], huisarts van klaagster, waaruit naar voren komt dat klaagster hem in 1991 op de hoogte heeft gesteld van het misbruik.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klaagster door aangeklaagde in de door klaagster gestelde omvang.

- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie waarin klaagster jegens aangeklaagde stond hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.
- 4.6. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klaagster kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding rechtstreeks wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de bisschop van 's-Hertogenbosch de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 20 mei 2016 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, mevrouw drs. L. Erftemeyer en dr. P.J.A. van Panhuis, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.